

77%

AZ EXPO MELLETT

Egy osztrák cég közvélemény-kutatást végzett a fővárosban: jó dolog-e, hogy Budapesten világkiállítást tartanak. A megkérdezettek 77 százaléka jónak vagy nagyon jónak mondta, 9 százaléka kifejezetten ellenezte az Expo 96 megrendezését.

► A fizikai dolgozók 91 százaléka úgy véli, hogy az Expo ösztönzést ad a magyar gazdaságnak.

► A diákok 87 százalékanak véleménye szerint a világkiállítás új munkaalkalmakat teremt.

► A megkérdezett pincérek, szállodai alkalmazottak és taxisoőrök 98 százaléka úgy véli, hogy a világkiállítás miatt nő majd az idegenforgalom.

► A nyugdíjasok 40 százaléka attól tart, hogy a kiállítás idején közlekedési dugók lesznek a fővárosban.

► A budapesti IX. és XI. kerület lakosainak 82 százaléka úgy gondolja, hogy az Expo elősegíti az úthálózat és a tömegközlekedés fejlődését.

És Ön mit gondol az Expóról? Kérjük, írja meg!

**Világkiállítási Programiroda
1054 Budapest
Tüköry u. 3.**

Expo96®

B U D A P E S T

■ Tavasszal, az április 22-i közgyűlés napján jelent meg lapunkban a Pártiskola árnyékában című cikk, amelyből kiderült: csaknem harmincévnyi gúzsba kötöttség után végre föl szeretnének szabadítani telküket a tilalmak alól az érintett tulajdonosok. Harcba szálltak hát jussukért képviselőjük, Szabó doktor oldalán. Az első ütközet kimenetele reményteljes volt: nem született meg a tilalmakat megerősítő határozat. Újabb vizsgálódások után a júliusi, majd a november 25-i közgyűlés tűzte ismét napirendre a témát: ám ez a harc sem lett a végső, noha a lakók úgy érzik, vesztésre állnak. Ezt bizonyítja a közgyűléshez írt, szerkesztőségünkbe is eljuttatott, 12 aláírással ellátott levélük.

Telkek, ebek harmincadján

„Az újszegedi zárolt telkek ügyében szeretnénk felháborodásunknak hangot adni... Felháborodást írtunk, mert 30 éve építési tilalom alatt álló telkek sorsa családokat, örökösöket hozott hátrányos helyzetbe, és telkek sorozatát hagyták ebek harmincadjára Újszeged legsebbebb részén. Tavasszal fölcsillant némi remény: talán fölcsabadítják a telkeket, ha a JATE nem tart rájuk igényt. Sajnos értesüléseink szerint a JATE felelőtlenség, erkölcstele nélkül, minden alap nélkül további 10 évre igényt tartana a telkekre. Tisztességtelennek tartjuk a JATE álláspontját, ismerve pénzügyi kereteit.

Az egyetem 1994-es költségvetésében mindössze 10 millió forintot hagytak telekvásárlásra, ami maximum két telkre elegendő, és ilyen ütemezésben akár további 30 éven át is zárolhatnák a telkeket. Úgy érezzük, nem sportszerű ügy igényt tartani valamire, hogy nincs rá fedezetünk. De ha

Az újszegedi csata Ez a harc lesz a végső?

ennek ellenére a JATÉ-nak fontosak a telkek, vegyék meg, de rövid határidővel! (Vegyének föl kölcsönt!)”

A kisajátítás áldozatai

A közgyűlés határozata után először dr. Szabó László képviselővel beszélgettem.

■ **Volt-e foganatja a lakók tiltakozásának, az Ön előterjesztésének?**

– Részben igen. A júliusi döntés alapján az önkormányzat regionális intézmények céljára megvásárol két ingatlant, a felülvizsgálat eredményeként pedig 26 telek építési tilalmát föloldja. Az MTA példamutatóan tisztességes módon változtatta meg áprilisi álláspontját: a Biológiai Központ képviselője kijelentette, csak abban az esetben él vételi jogával, ha az általuk alkalmasnak talált hat ingatlan tulajdonosával megegyezésre jutnak. Mivel erre nem volt mód, a közgyűlés föloldotta a rájuk vonatkozó tilalmat.

■ **Ennél keményebb dióknak bizonyult a JATE. Eredeti beterjesztése szerint az egyetemi tanács ragaszkodott ahhoz, hogy az általa igényelt 34 telek továbbra is tartsák építési tilalom alatt, vállalta, hogy a Temesvári körúton lévőket jövő év végéig megvásárolja, a Fő fasor jobb oldalán fekvőket és a Derkovits fasoriakat '98. végéig, a többit 2004-5-ig veszik meg. A környező önkormányzati telkeknek pedig ingyenes használatát kérte az egyetem. Mindezt miként módosította a közgyűlés?**

– Lényegében lerövidítette a határidőket. A '94-es helyett fél éves várakozási időt szabott ki, a többi 2 éves időtartamra kurtította. Az érintett területekről 1995. december 31-ig el kell készíteni az általános rendezési tervet, s ennek ismeretében véglegesítik az egyetem igényét. Ha rájuk hivatkozva mondják ki az építési tilalmat, attól kezdve már évente fizetnie kell egyetemnek az érték 5 százalékát.

■ **Ezek a zömmel idős emberek, netán a családalapítás gondjaival küzdő örökösök majd részletekben jutnak ingatlanuk ellenértékéhez? Van idejük, legrosszabb esetben 20 évük erre?**

– Nekem, aki ismerem jól az összes családot, ugyanez a fő gondom. Mit mondjak a 70-en túli Oláh nének, meg Molnár bácsinak, és mit a 97 esztendő Derkovits fasoron élő Bóka nének, aki, mert olyannyira adná a telkét, nem tud túladni rajta. Húszéves itteni tapasztalataim is aggodalommal töltönek el: nehogy úgy járjunk, mint a korábbi Közép fasori kisajátításkor. „Sürgősen” kellett a hely az intézménynek, hát elvették a házát a régi tulajdonostól. Szalai néni fölakasztotta magát, Dér bácsi infarktust kapott. Egyikük még ma is álló kis vályogházában butik működik, másikuk elhagyott épülete „vendégház”...

■ **Ön szerint mi lett volna a kompromisszumos megoldás?**

– Én azonnal fölcsabadítottam volna az összes portát, amint a közgyűlésen is kértem. Amelyiket valamelyik intézmény meg akarja venni, vegye

meg napi áron. Jövőre is élünk: az üzletet akkor is meg lehet kötni.

■ **Úgy érzi, csatát veszített?**

– A sakkjátszma eredménye: kettő és fél-másfél. Nem adom föl, jövőre új sakkpartnereim lesznek. A mostaniak presztízsféltésből játszottak: megmutatták, ők is képesek arra, amire a régi, tornyos, sárga házbeli urak...

Hol a megoldás kulcsa?

Természetesen megkértem dr. Csirik Jánost, a JATE rektorát is, mondja el, miért döntött úgy az egyetemi tanács, hogy továbbra is igényt tart ezekre a többszáz millió forint értékű ingatlanokra. Az interjúból kiderülhetett volna egyebek között az is, hol a megoldás kulcsa. Ehelyett azonban a rektor úr csak a következő sorok közlését engedélyezte:

„Megismerve a hozzám eljuttatott teljes kéziratot, úgy döntöttem, nem járulok hozzá a velem készített interjú megjelentetéséhez. Nem kívánok sem a velem előzetesen meg nem ismertetett, kissé szubjektív hangú levéllel nyilvánosan vitatkozni, sem arra nem szeretnék hatással lenni, ki, kinek lesz jövőre sakkpartnere. Az ügygel kapcsolatos álláspontomat a közgyűlésen kifejtettem. Megtette ezt dr. Szabó László is. Több, mint kétórás vita után a közgyűlés név szerinti szavazással, nagy többséggel hozta meg határozatát.”

Chikán Ágnes

Helyi adóinkról - kritikusan 2.

Hasonló problémák jelentkeznek a vállalkozók kommunális adójával kapcsolatban is, a megoldás azonban ezen a területen már nem ilyen egyszerű. E rendelet bizonyos közös vonásokat mutat az iparüzési adóról szólóval, mivel a 15 millió forintos árbevétel jelöli ki határként, amely felett személyenként 2000 forint, alatta pedig 1000 forint a fizetendő kommunális adó. Ez egy minimálisan is csak 10 főt foglalkoztató vállalkozásnál 10 000 forint plusz adóterhet jelent a 15 milliós árbevétel határ átlépésekor az adott létszám esetében. Ehhez ha hozzászámítjuk a fentebb részletezett iparüzési adóban „elérhető” 60 000 forint adótöbbletet, akkor megkapjuk a végeredményt, nevezetesen, hogy esetlegesen 1 forint árbevételre 70 000 forint adót kell fizetni! Úgy gondolom, abban egyetérthetünk, hogy ez aligha lehetett a jogalkotó szándéka.

A vállalkozók kommunális adója esetében nem jelenthet megoldást az árbevételhez kötődő sáv progresszivitás, mivel ez itt értelmezhetetlen lenne. Helyette vagy az árbevételtől független, egységes, személyenkénti adózás (1300 Ft/fő pl.), vagy a létszám növekedésével sávosan megállapított adómérték-megállapítás alkalmazható (az előbbi alkalmazhatóbbnak tartom).

Vannak az adórendeleteknek egyéb szabályozási problémái is, ezekből csak jelzésszerűen említenék meg néhányat:

1. A közgyűlés azon szándékából, hogy pl. az egyes adók alóli mentességi esetek szabályozásakor szó szerint átvesszi, megismétli a Htv.-ben felsoroltakat (ez ugyanakkor nem lenne szükséges, mivel a Htv. kedvezményei mindenképpen megilletik az adózókat, függetlenül helyi adórendeletben való felsorolásuktól), arra lehet következtetni, hogy az adózók jogkövető magatartását kívánja elősegíteni a helyi adórendeleteivel, az a szándéka, hogy éljenek az adózók a Htv.-ben biztosított jogaikkal. Ha viszont már átvesszi a rendelet a Htv. előírásait, akkor nem érthető, hogy miért „feledkezik meg” egy, nem kevésbé fontos Htv.-szabályról: a kommunális beruházásra fordított összegek helyi adóból való levonhatóságának megemlíteséről, annál is inkább, mert ez a kedvezmény csak a magánszemélyeket, egyéni vállalkozókat illeti meg, és éppen az ő számukra a legnehezebb a jogszabályok közötti eligazodás, ők igényelnék igazán a segítő helyi jogalkotást.

2. Az is elgondolkodtató, hogy direkt módon csak az ide látogató turisták és az itt vállalkozást folytatók járulnak hozzá a város kiadásainak fedezésé-

hez, az itt lakók tömegei pedig kívül maradnak a helyi adóztatáson, holott a közszolgáltatásokat éppen ez a réteg veszi tipikusan igénybe. Hosszú távon mindenképpen indokolt a lakosság széles körét is érintő helyi adónem bevezetése is, mert a lokálpatriotizmuson túl a közvetlen anyagi hozzájárulás a leghatásosabb eszköz, hogy a polgárok érdekeltek legyenek a város ügyeinek viteleiben. Ez persze előzetesen parlamenti döntést igényel, mivel csökkenteni kellene az állami adók súlyát, és így teret engedni a szélesebb hatókörű helyi adóztatásnak, valamint a Htv. rendelkezéseit is felül kellene vizsgálni, mert a jelenlegi rendszerben alkalmatlan a jelzett cél elérésére.

3. Nem szerencsés a közgyűlés azon döntése sem, hogy épp ezeket az adóneveket vezette be. Az iparüzési adó nem más, mint az 1994. január 1-jével bevezetett, sok politikai erő által alkotmányellenesnek tartott és alkotmánybírói felülvizsgálat előtt álló „minimum adó”, csak éppen helyi szinten. A vállalkozók kommunális adójának pedig van egy olyan negatív hatása, hogy a munkáltatók bérfizetéshez kapcsolódó, amúgy is nagyon magas terheit tovább növeli és ezt elkerülendő, ösztönöz a „fekete” munkaadó-foglalkoztatásra.

4. Az új helyi adórendelet-

tek kihirdetésének hivatalos dátuma 1993. december 10., a közlöny értelmében. Ezért meglepő volt, hogy már december 9-én árulni kezdték az önkormányzatnál e közlönyöket (e cikk szerzője is ezen a napon jutott hozzá). Mivel itt jogszabályról van szó, figyelni kellene ezek összhangjára is, az adott esetben várni kellett volna 10-éig az árusítással.

A cikkben közölt észrevételeimet a jobbítás szándékával tettem, bízva abban, hogy a közgyűlés megfontolásra alkalmasnak találja ezeket. Az esetleges rendeletmódosításnál azonban figyelni kell a Htv. azon előírására, hogy évközi módosítás naptári éven belül nem súlyosbíthatja az adóalanyok terheit. Tehát pl., ha a javasolt progresszív, sávós iparüzési adómértéket a rendelet szerinti 5 ezrelék fölé is akarjuk helyezni, akkor ezt már csak az 1993-as év hátralévő szűk három hetében tehetjük meg.

Úgy gondoltam, hogy a jelzett problémákat fel kell vetnem, mivel ezek a gondok megvoltak az 1991-ben alkotott adószabályokban is, és újbóli megismétlésük egy nemkívánatos adóztatási gyakorlat tendenciózsá válását sejtetik, ami ellen a szakembernek mindenképpen tollat kellett ragadnia.

Dr. Kampler Béla

egyetemi tanársegéd,

adószakértő

JATE ÁJT Kőzigazgatási és Pénzügyi Jogi Tanszék